

"התקווה" ("TRADEWINDS")

במקור ספינת משמר החופים האמריקני "GRESHAM". נבנתה בקליבלנד, ארה"ב, בשנת 1896 ופעלה באגם משיגן. בשנת 1898 לקחה חלק בפעילות מלחמתית בעת מלחמת אמריקה-ספרד. בהמשך עסקה בסיורים לאורך החוף הצפוני-מזרחי של ארה"ב. היא הוחזרה לתפקידה הקודם ועסקה בו עד פרוץ מלחמת העולם הראשונה. במשך המלחמה שימשה כספינת משמר החופים וספינת גילוי צוללות באוקיינוס האטלנטי, לאורך החוף המזרחי של אמריקה. לאחר "שחרורה" מהצי וממשמר החופים נהפכה לספינת סוחר אשר עסקה בהובלת בננות.

שמה החדש היה "TRADEWINDS".

בשנת 1947 נרכשה על ידי המוסד לעלייה באמצעות חברה אמריקנית בבעלות יהודית ושמה "UNITED FRUIT CO.", אשר שימשה כסווי לפעילות המוסד לעלייה בארה"ב.

הספינה עגנה במיאמי, ומשם הפליגה בפיקודו של רב חובל שכיר לא יהודי בשם פרנק סקנלון (Frank Scanlon), וצוותה כלל מתגנבים, מרביתם יהודים אמריקניים ללא הכשרה ימית מקצועית. היא הגיעה לכולטמור ושם עברה תיקונים לאחר הפלגה בים סוער. בתחילת מרס 1947 הפליגה לאירופה, כאשר יערה נמל ליסבון בפורטוגל.

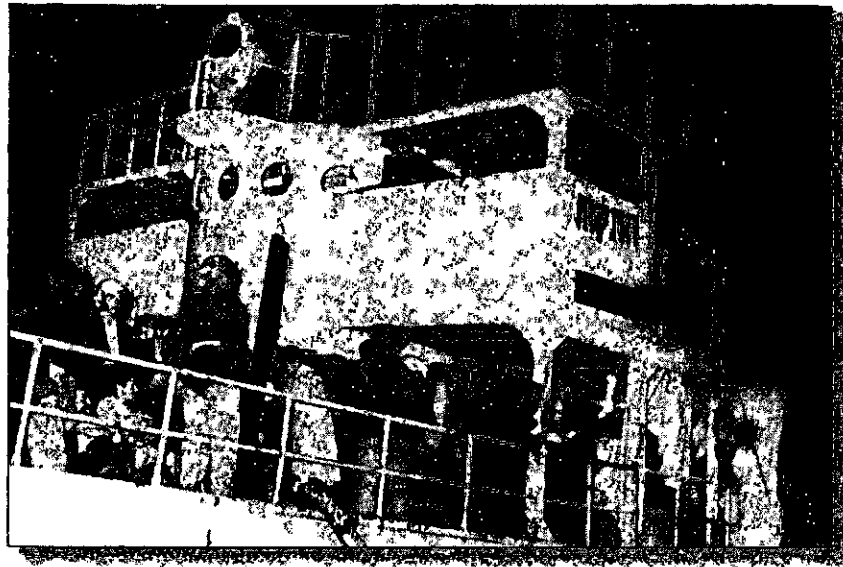
בליסבון עברה שיפוצים והוכנה לקליטת מעפילים. על הפעולה הזאת ניצח איש המוסד לעלייה, יהודה בהרב, בשם בדוי של רב החובל דיאמונד, ככיכול נציג "UNITED FRUIT CO."

המשטרה החשאית המקומית חשדה ביעודה של הספינה, ויהודה בהרב נעצר. מאחר שהספינה לא הייתה קשורה לרציף אלא עגנה במעגן, הצליחה להסתלק מיד עם מעצרו של בהרב. יהודה בהרב שוחרר כעבור זמן קצר.

הספינה הפליגה למרסיי, ומשם לפורט דה בוק. מקצת המעפילים עלו עליה מתוך סירות במעגן של פורטוונרה (PORTOVENERE) שבכניסה למפרץ לה-ספציה. בעקבות סערה הופסקה ההעלאה והספינה עברה למעגן חדש, בשפך הנהר מגרה (MAGRA), ממזרח למקום העגינה הקודם.

הספינה הפליגה כ-8 במאי 1947, כאשר על סיפונה 1,414 מעפילים. מפקדה היה איש פלי"ם, ישראל רותם, ועמו שני מלוויים נוספים: אלכס שור, לימים סא"ל מפקד אח"י "אילת" ומאוחר יותר פרקליט חיל הים, ומאיר פליק. בתפקיד רב חובל היה יהודי מבלטימור בשם פרדי ילין ובתפקיד מכונאי ראשי שימש יהודי מניו-יורק בשם חי ברברמן. למעט שתי לידות, חלפה ההפלגה ללא אירועים מיוחדים. ב-16

במאי גילה את הספינה מטוס, ובאותו יום הגיעה לקרבתה משחתת בריטית. בין המעפילים היו שלושה אחים ואחות יתומים ניצולי שואה, ששם משפחתם בוורסקי. כאשר דדש מפקד המשחתת הבריטית, באמצעות רמקול, לרבר עם מפקד האנייה, חבש אחד האחים, זאב בן ה-10, כובע קצין והוצג כרב חובל הספינה.

למחרת הוקפה הספינה בשש אניות הצי הבריטי, ולאחר התנגדות של כמה שעות הובאה לחיפה.

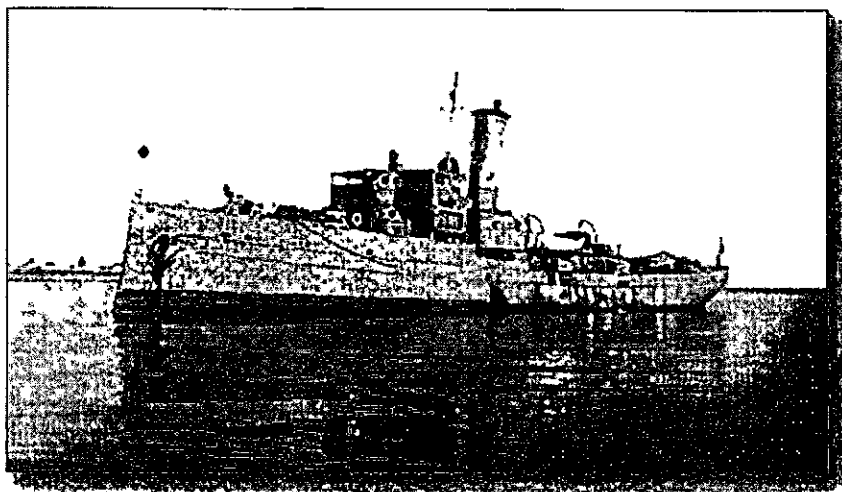
בו ביום הועברו המעפילים לאניות גירוש למחנות בקפריסין. אחרים, ובהם תינוק, נשארו בארץ.

לאחר הברות העצמאות עסקה הספינה בהבאת עולים מצדפת ומהמחנות בקפריסין לארץ.

היא הוכשרה לשירות בחיל הים, ואכן שירתה בו תקופה קצרה בשם אח"י "התקווה" ק-22.

אחר כך נמצאה כלא מתאימה והוחזרה לחברת "אניות וספינות". באוגוסט 1948 נרשמה במרשם האניות של מרינת ישראל כא. מ. "התקווה" א.מ. 25.

כעבור זמן מה נמכרה הספינה ליהודי הנרי פרזנטה, ונעשה ניסיון להשתמש בה כספינת נוסעים. ניסיון זה נכשל והספינה הוכרזה כבלתי כשירה לשיט. בשנת 1951 פורקה לגרוטאות.

אח"י "התקווה"

מקורות: גרינפילד מ: "הצי הסודי של היהודים", עמ' 81-92.

אהרוני ר.: "מוטות תורן", עמ' 51-52.

סרני ע.: "אניות ללא דגל", עמ' 128-132.

DICTIONARY OF AMERICAN NAVAL FIGHTING SHIPS ON LINE

ע 2005
2

ר/ח הלל ירקוני

ספינות מעפילים מ-א' עד ת'

הצילומים לקוחים מאוסף מוזיאון ההעפלה וחיל הים בחיפה, אלא אם כן מצוין אחרת

מסת"ב: 9-733-411-965 ISBN

©

תשס"ה

2005

כל הזכויות שמורות

להוצאה ולמחבר

תל-אביב, רח' בר-כוכבא 29

טל': 5283648

נסדר: "סדר צלם בע"מ" ת"א

רפוס: בני שאול

גוונים